

NOVÁK VALENTIN

Szent Balerin

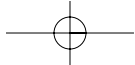
Még hallotta a taps dübörgését. Borzalmas volt a parkett. Azt hazudják, a legjobb Közép-Európában... S mégis, mintha – stílszerűen – hullámzó tavon táncolnád a Hattyúk tavát. Könnyedség, könnyedség – odafönn: ta-ta-tam. Fájdalom, fájdalom – odalenn: pam-pam-pamm... Ficam- és törés közeli állapot... Ahogy a rüsztt megfeszül a spicbe érkezéskor, aztán a szalagok feladják. Feladják ezt a másfél órát, feladják ezt a másfél évtizedet. Feladják a tudat és becsvágy hajcsárkodásának való megfelelést. Mosolyogva szállni a levegőben, s remegve rettegni a földetérést. Minden mozdulatmorzsával meghazudtolni azt, hogy ember vagy. Egy emberidegen mozdulatsorral elhíttetni, te hattyú vagy, te hópihe vagy, te pitypangként bukfencezel, mint a levegő hercege... Széthullasz, s ha kell, poraidból újra testesülsz. Na, mi vagyunk a legjobb főnixhasonlat. Tényleg porainkból állunk össze napról napra, hétről hétre.

Még hallotta a tapsdübörgést. Agya visszhangozta. Micsoda siker! Virágcsokorzuhatag. Kétszer kellett elhajolnia a vehemens elragadtatottsággal színpadra hajított csokrok előtt... Letépte ruháját. Pucéran ült. Még jócskán zihált. Dült róla az izzadság. Koponyaboltozatát Adrenalin-tenger nyaldosta. Cipőjét hagyta a végére. Sem vádliját, sem lábfejét nem érezte. Telték a percek. Nem mozdult. Kénytelen mozgásviharát mindig akaratlan katatónia követte. Finoman remegett a kimerültségtől, akár ha több tucat cickány rettegné életét ezer szívdobbanás/perc bizonytalansággal a bőre alatt. Aztán odanyúlt csüdjéhez. Lefagyott volna? Érzéketlenül meredezett a zenétlen űrbe. A cipőbe, fagyossága ellenére, beledagadt a lába. Mintha szurokkal rögzítették volna. Öt percig küzdött, míg levette szakmája kecsességének jelképeit. Ha lenne Szent Balerin, biztosan egy balett-topánnal ábrázolnák a freskókon, kódexekben. Őt ezzel sanyargatta szentté az életinkvizíció. Ahogy kicsúszott sarka e végtagsatuból, láthatta az összegyűlt vértócsát, vértavat, mely a lábbeli belsejében lötyögött. Négy ujjáról szakadt le a bőr körömtöveinél, minden vízholdyagja kilyukadva, bőrkeményedései felpuhultak. Lábfeje elráncozott, szederjessé vált, mint a vízi hullák utolsó öltözete. A kezeletlen tyúkszemek és egyéb bütykök, a légiesség tartozékai, a könnyedség stigmái némán és kérdően lesték, miközben kérlelhetetlenül pulzáltak. Annyi ereje sem maradt, hogy a csaphoz menjen. Ültő helyében öntötte ki véré a „cipellőből”.

Itt motorozom – pályára állva – a világegyetem atomjaként, elektronjaként, korántsem egyként és oszthatatlanul. Motorozom az Ős Bumm és a Nagy Reccs kö-

zötti, fizikusok által is felfogható engedményóceánban, nevezzük térnek és időnek, s akkor ezek itt aláink gyűjtanak a tudomány nevében. Kerengtetnek atomot, elektront, protont. Antianyagot akarnak, az isteni részecskét akarják, közben nyugtatnak, nem lesz baj. Pedig nem tapasztalták meg a dolgok végét, csak számsorokban és képletekben hisznek. Képleteiket pedig csak egyetlen helyen és dimenzióösszefüggésben ellenőriztek a Földön, a sárteke viszonyai között. Most azonban Föld-fizika-idegen közeget teremtenek. Múltkor csillagász barátommal diskuráltunk. Ő is nyugtatott. Csak modellezés. Minden kicsiben, gyöngítve zajlik. Olyan ez, bicegő hasonlattal, mint a vakcina, gyöngített mivoltában gyógyítja a bajt. Tévhiteket, tudományos meg köznapi babonákat mulaszt. Nagyon meggyőző ember csillagász barátom. Lecsillapított be nem avatottaknak szánt, gyöngített okfejtésével. Szinte bizonyos, folyamatosan be van tépve. Az egész akkor kezdődhetett nála, mikor először az űrbe kémlt. Azóta rásegített a flash-re, ahogy ők mondják. Minimum fű, maximum lysergsav, lehet, még ópiumot is pipál... A szemén látszik, hogy retteg az ismeretlentől, ami napról napra megkísérti. Az exploráló állatnak is felgyorsul a szívverése, megfeszülnek idegei, izmai, felfokozott állapotban érik az ismeretlen ingerek, a fel nem derített szoba, kamra. Mindig talál új szögleteket ez a rettegő szívű házi kedvenc, de lesz egy zug, ahová biztonsággal visszatérhet, ahol összegömbölyödhet, s ahol félálomban, ismerős illatok nyugtatójától bódulva féléberen alhat. Élete javában az ismerősben merítkezik. Néha téved új helyiségek, új kertek árnyai közé. Határait illatával jelöli. Csillagászmom azonban tudatosan hajhássza a végtelent, amelytől tulajdonképp retteg. Az obszervatóriumból hazatérve összegömbölyödik ágyán, s nagy sokára – három altatóval – eloltja tudatát. Álmában is ködökben forgolódik. Csillagkoronával ül a Nobel-díjasok trónusa alatt, egy durván tákolt lócán. Élete javát az ismeretlenben merítkeze tölti. Pánikrohammal ébred vagy finom remegésekkel, akár ha több tucat cickány rettegné életét ezer szívdobbanás/perc bizonytalansággal a bőre alatt.

Itt motorozom az előadásról hazafelé. Hideg van. Szemetel az eső. Télben is pusztítom az inaimat. Ha tudnák... A lábam tönkrement. Iszonyatosak a sajtások. Fogalmam sincs, hogyan hozom helyre a következő előadásig. Ha tudnák, hogy motorozom... Nem is hagynának a társulatban. Egy fél kerülettel messzebb parkolok. Pedig ez sem emberidegenebb póz, mint balerinkodni a publikum naiv csodálatát hajhászva... Ülni egy vasparipa nyergében. Odasarkantyúzni gondolatban a boxermotor alá. Megtekerni a gázfogantyút, és kilőni. Egyszer begipszelt lábbal jöttem haza Miskolcra. Kettőharminccal. A rendőr lemeszelt, megállított, s ötvennel elkísért Hatvanig. A nyakamba vert egy húszezres bírságot... Olyan régen volt, talán... Magamban nyeríteni is szoktam, s egy keréken nagyoskodok, pedig hajdanán én találtam ki a leki-csinylő mondást, „Tavasza van, motorosok egykerekeznek a Nagykörúton”. Közben bömböl a Metallica a fedélzeti hangszóróból. Lovagold meg a villámot, éneklik, döngölik. A hangforrás keltette atomuszály messze magam mögött lebeg. Lehet, kilométernyire is hallaná egy denevérérzékenyséű lény, hogy boszorkányvadultsággal távolodik egy fel nem fogható, egy el nem fogható valami, egy suhanás, egy léthuzat. Miért

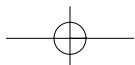
az emberidegen dolgokhoz ragaszkodtam egész életemben? Műanyag kajákon nőttem fel. Csak műszálakat viseltem el magamon, minden gyapjúra, bőrre allergizáltam. Ha ittam, kommersz piákat ittam, kólákkal öblítve... Sorolhatnám... Már Baracsánál vagyok? Kétszáz. Nem rossz. Tulajdonképp ezzel a verdával húsz perc alatt leérek Fehérvárra. Gondolkodni sincs időm. Nem mondom, hogy használ meggyötört, balett-kalodában tört testemnek a motoralakzat, de egyetlen szerelmem ez a gép. Összeolvadni vele, minden emberölésnél többet ér.

*...Holnap kezdi próbaiüzemét az LHC. A kísérletben részt vevő tudósok abban bíz-
nak, hogy nyomára bukkannak az isteni részecskének, az úgynevezett Higgs-bozonnak.
A legfontosabb, hogy valamiképp modellezzék az ősrobbanás utáni három másodpercet...
Válogatottunk súlyos vereséget szenvedett... Esős idő várható, az ország középső régiójá-
ban fagyra lehet számítani...*

Isteni részecske... Mennyit szajkózzák ezt mostanában... Mekkora hülyeség a tudomány! Teóriagyár. Teóriákból élnek emberek. Nem képesek semmit bizonyítani... És ha igen? Az legfeljebb egy újabb teória tápoldata. Atom, proton-elektron-neutron, most meg a kvarkok? Oszthatatlanság, legkisebbség. Miért kell mindent elnevezni? Miért kell mindennek a végére járni? Miért gondolják, az ősrobbanás valaminek a kezdete? Jönnek a szuperszimmetrikus részecskék meg a pomogácsok... Keresek egy másik adót... *Az első három másodperc...* Itt is ez megy? Világösszeesküvés? Feketelukat beszélnek a hasunkba... *döntő az univerzum kialakulásában...* Petőfi... *Hétköznapi tudomány húsz percben.* Apgar-teszt. A csecsemővé robbanás első tíz perce. Nagybumm kicsiben... Még hogy tíz perc! Az előbújt fej hárommásodperces információkat is hordoz. Ránézel, s ahogy visszatükröződik tudatodban, ahogy értelmezhetővé válik a harmadik másodperc környékén, elborzadva rohansz ki a szülészetről: *ezzel kell élned...* Aztán betör a valóság... Meglátni és elborzadni *egy-két-há* pillanat kérdése, mikor a Down-kór visszabambul rád. Szegény hűgomék. Mosolyogva nyögik mongolidiótájukat... Vele tágulnak, míg a világ... *Útlefagyásokat jelentettek...* Kikapcsolom...

Egy nagy részecskegyorsítóban száguldok. Mindenféle fizikai együtthatók két keréken tartanak. A gravitáció van legnagyobb segítségemre. A gravitonok ideláncolnak a földgömbülethez... Kilőtt a pesti ősrobbanás, a balettcsömör szétfeszítette a társaságot. A kvark-glüon plazma tánckavargásából kilökött a sötét anyag, az *el innen* minden esti késztetése, s most a tágulás részeként egyre messzebb kerülök Budapesttől, egyre gyorsabban és veszettebbül foglalom el új térkoordinátáimat, mígnem eljön a roskadás... Rám ragad minden ilyen örület... Ha akarom, ha nem... Hogy tudnám kivenni a fejemből ezt a sok eszementséget? Na, itt egy le-térő... Levágok pár kilométert... Vissza százig... Ez a kanyar így is húzós...

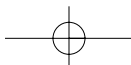
Leválták... Nincs... De mintha lenne. Álomban táncolok. Ott táncolok a ballatásokkal. Később a Napkirályt kézen fogva ügyetlenkedem. Az udvar tapsol. A tapson-

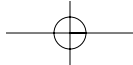

cok és nyaloncok füligmosollyal kábítanak. A baletté a jövő... Hol Dupréjé, hol Nurejevé a lábikráim. Lábam között száz évek söpörnek huzatként. Aztán ahogy egyre följebb látom magam, Napkirály-álarcom van. Mozgásom, mint a csillagoké. Önmagam körül forgok. Az egyenlítőmnél, derékmagasságban – lassabban. Sarkköreimnél, fejemnél, lábfejemnél – gyorsabban. Aztán megint lefelé pásztáz saját, kívülálló, groteszket hajhászó tekintetem, de jaj, se Dupré-, se Nurejev-vádli, csak csonkok. Hirtelen lábra szökkenek a csalóka térdelő pozícióból, s röppenek tovább a táncmű egén... Magam lábain... Magam módján... Magam fejével... Levágták a balt... És a gerincem is... Nincs többé, csak a fantomfájás-nosztalgia... A tudat-csalatás... Marie Taglioni lehajol hozzám, fölemel, kiemel... Két lábam spárgában fogja össze az előttem és mögöttem való világot. Egyik lábam itt, a másik ott, egyik vágyam itt, a másik ott. Ott felejtett lábam itt... Az itt maradt ott... Szétszakadtam, mint foglyok a Tarzan-filmekben... Marie gyönyörű spicc-szaporákkal hordoz végig a színpadon, míg tütümet fodrozza a menetszél. Egyre gyötrőbb ez a menetszél. Már menetvihar, menetorkán, aztán Marie átváltozik Kawasakivá. Kétségbeesetten fékezek. Belezuhanok a zenekari árokba. Neki az üstdobnak, ami velőt rázó robajjal török szét... Pepitán kék-zöld foltos, kripli maradékomhoz odabotorkál a megvénhedt Petipa mester, és gratulál: *Ilyen koreográfiát még csak álmodni sem mertem. Magáé a jövő, kedves kolléga. Ne féljen a kerekesszéktől, táncra lehet bírni azt is. Világbíró lesz. Felejtse el a Dupré-vádlit, legjobb láb a kerék, higgyen nekem. Csúcsra ér, és semmi vér. A vállé a jövő, nem a vádlié...*

Először nem értettem, mit akar. Révész. Hol a rév? Ki szállt itt vízre, kompra? Nincs dolgom a túlparttal. Rám nézett, óceán szeméibe bele lehetett fulladni, ha nem vigyázott az ember: a túlparton van, kedves barátom. De itt más a járás, úgyhogy magához szegődök társul, amíg megszokja. Lassan megtanultam, nem vagyok többé a régi. Ha ez megtanulható. Ha eddig emberidegen mozdulatokkal vettem magam a színpadok festett világába, akkor a létem most még emberidegenebb helyzetbe vetett... De nem díszletek közé. Ennek nem lesz vége másfél óra múlva... Gurulni, székből élni, székké válni vagy a széket részedként megélni, miközben ott drukkol, együttérez, észt oszt melletted a (néha pokolba kívánt, néha idolként tisztelt) kerek bagoly... Ez maradt. Megtanultam, ami megtanulható. Profin rugaszkodom székből az ágyba, magabiztos majomként nyúlok a mosdó fogantyúíhoz, melyek a csészére segítik torzóm, kiváló *problémamegoldó* lettem, varázslómestere az „A”-ból „B” pontba jutásnak. Éles csőrömtől reszketnek a hivatalok aktakukacai, az utazási vállalatok panaszirodáiban haptákba vágják magukat a paragrafusba keseredett osztályvezetők, ha meglátják rettegett, pert jósló nevem egy beadványon. Vívni járok, székből szúrom át az óvatlan krapekokat, s ahogy a törözés imitálja a valóságot, néha komolyan elhiszem, gördülékenységem csak az élet imitációja. Ha fölbredek a másik univerzumban, ahonnan elszármaztam egy REMénytelen utazás erejéig, minden a helyére kerül, s kótyagosan, de a teljesség tudatában bújtatom bele lábam (világ-egyetem-közi álmom alatt az ágy mellett mindvégig türelemmel parkoló) házi papucsomba. Aztán visszarángat a kerek-univerzumba egy telefonpittyegés: tagja lett a paracsapatnak, irány a ’limpia...

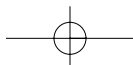

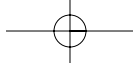

Ó, limpiák, paraemberek! Mindent elértem, amit székből lehet. Az összes alacsonyan levő fűrtöt. De a legedesebbek, a mazsolák... Olimpiák, emberek, mazsolák, hány parszekre taszított töletek a sötét anyag...

Újlétezésem első idejében rászívtam magam a tévére, mint minden nyomoronc pióca, aki egyszerűbbnek gondolja a hegy Mohamedhez menetelét, mint ennek elmentettjét. Minek kimozdulni? Pont oda, ahová akarsz, nagyon nehezen vagy egyáltalán nem juthatsz el – lázad az elme. Viszont a sugárzott képek eléd járulnak, betódnak a fejedbe, hogy ott körülzsongják, elandalítsák, összekuszálják gondolkodásra érdemes sejtjeidet. Ez a minek-renyheség rángatott ki saját naplementémből. A műsorözönből ugyanis mint üde kishal fickándozott elő egy először még szánalmasnak, később meggondolónak tűnő csábítás. Táncosok. Székben. Baromság! Röhej! Akinek leáldozott, ne kísértse múltját ártatlan ötletekkel se. Révészem könyörgött... Megfogta a kezem. Óceán-szemében macskacápákat láttam körözni. Gyorsan kiragadtam még működő végtagjaimat meleg ujjai közül, s lezártam kapszolatunkat. Elboldogulok, evez vissza egy másikért... Könnyezett, hogy nem kaphatott meg, hogy nem élhetett vissza többé tudományával, melyben fél évvel haladt csak előbbre, mint én. Azok a soha véget nem érő, segítségnek álcázott érintések. Azok az okos megértésnek álcázott, párásan szerelmes tekintetek. Azok a bizalmas sugdolódzásnak álcázott, nyakadba csókolnék vágyakozások. Macskacápái sértődötten buktak alá a csarnokvíz mélyebb rétegeibe, és szürke tócsává silányuló szemében megvetés maradt. A balettből őt csak a bulvárlehetőségek érdekelték. Becsapódott. Nem *olyan* mindegyik... A következő pillanatban hátraarcot csinált. A száznolcvan fokos fordulat lendületét kihasználva, ultramodern sportkocsijában idiótán dobálva magát, két hajtással kiviharzott a szobámból. Rokkant voltát hazudtolva vágta be szükséglakásom ajtaját... Megfogott a kerekesség irama, a forgás dinamikája. A hajtókerek fegyelmezhetősége... A spicbe érkező vádli. Ahogy ruganyosan földre ér. Az izomtónus átalakul, a mozgási energia pillanatok alatt helyzeti energiává válik... A láb. A lábam. A hajdan volt lábak. A könnyedség attribútumai. Még biztosítva se voltak, mint holmi színésznővirgácsok. Fel sem tűnt az értékük. Esetleg egy-két tanárom mélézött el *vádliidomaimon*. Most két petrezselyemgyökér. Mit beszélek, a gyökér erős. Egyben azonban hasonlít, röghöz köt. Mielőtt a gyógyszerhez nyúltam volna, beugrott a matinéidőben sugárzott ismétlés. Táncosok. Székben. Baromság. Röhej. Elmegyek... Addig is némi kábulat...

Reggelig szirénáztak. Félmondatok. Mintha egy úszómedencényi tejbe ugrottam volna fejest. A partról kísértetiesen gurgulázó szavak. Az úszómester parancsai. Talán sípolt is. Egy fémvágó sívít bele tejjvilágomba, melynek alján monoton szirénahang. Hirtelen minden kitisztul. Bal lábamat felcsavarta az első kerék. Három nyílt törés. Ke-rék-be-tör-te-ma-gát. Hallottam az egyik mentőorvos fényében túli méltatlankodását. Lassan süllyedtem a tejben, ahogy újra elájultam. Alul egy steril, tejfalú kórterem. Nem. Műtő. Azok a vadító UFO-fények, ahogy ki-

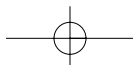

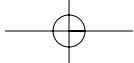
vesznek ezt, belém raknak azt. Talán nem is voltam *magamban*, mert nem emlékezhetnék. Nézttem, ahogy a csontvágó bevégni sorsom. A műszerek masszív élni akarást jeleztek. Pedig kívül voltam, biztos. Ez lehetetlen. Elájult a lelkem is. Egy nővér ébresztett. Marie Taglioni fejét dús idomokra nyomta az agyagszobrász. Elnézést kért, hogy nem bírt magával, de annyira felizgult az előadáson izmaim közelségét érezve, hogy Kawasakivá kellett változnia. Mindenért kárpótolt... Ezt ígérte, s felgyorsította az élettani sóoldat meg a fájdalomcsillapítós infúzió csepegését... Spicc-szaporákkal tipegett el... Agyagváltójának izomtónusában ott sűrűsödött a világ összes tánca, a veszett rókatáncától, a siketfajd libidóórjögéséig, az anyarozskábulat vitustáncától a misztikus haláltáncig, a sámánok eksztatikus vonaglásától a dervisek fogcsikorgató koreográfiájáig, a farsangi összefogódzás ugrabugrától az udvari etikett szabta hajbók-lépésekig, az ősember első ritmusra csetlés-botlásától a Nizsinszkij-tökélyig.

Örültek nekem. Vázoltam múltam. A szörnyülködés elmaradt, mert az itt összegyűltek túl vannak minden szörnyülködésen. Bemutatták a produkciót. Holnap duettet kell járjak az egyik hölgygel. Semmi különös. Párhuzamos mozdulatok. Szék előre négyet, vissza kettőt szlalomban. Két kerékre. Forgás négyszer balra, négyszer jobbra. Kétszer megkerülöm egyhelyben forgó páromat balra, aztán jobbra. Kézfogó. Együtt előre, együtt vissza. Összefogódzva pörgés. Kéz elenged. Balra kettő ringás, jobbra kettő ringás. Ugyanez kétkeréken. Aztán ritmusos ringatózással megkerülöm és a többi... Háromszor elpróbáltam. Mehetünk – tettem hozzá szerénytelenség nélkül. Hol a közönség?

Még hallotta a taps dübörgését. Agya visszhangozta. Micsoda siker! Virágcsokor-zuhatag. Kétszer kellett elhajolnia a vehemens elragadtatottsággal színpadra hajított csokrok elől... Tetszik ezeknek... A be nem avatottaknak mindig tetszik a beavatottak misztériumjátéka. Nekünk unalom, pénzkereset, nekik elragadtatás. Á, mindig elégedetlen voltam. A táncossal is, a sebességemmel is. Ha versenyző lettem volna, már nem élnék...

Hamar odahagyta a társulatot, az akadálymentes étterembe se ment le. Gyűlölte az akadálymentes udvariaskodást. Felmegy ő a lépcsőn is, ha kell. Beült átalakított terepjárójába. Kikavarodott a városból. Jó ideje nem Fehérváron élt. Mégis arra vonzotta valami. Mennyire más a balett... A BALETT... Senki nem látogatta meg a hatyúk közül. Senki. Senki nem tipegett el hozzá, csak Marie Taglioni, a spicc nagyasszonya és Petipa a koreográfia nagymestere. Tempósan haladt, kihasználva a kresztáblák adta szabadságot... A balett világának színpada túlpörgött rajta minden díszletével, minden maskarájával. A szereplők babonából kerültek. Nyomorékot látni... Az épséget azonnal kikezdené a leromlottságból áradó sav. Ezeket a szoborszerűen, *tükör által homályosan* kimunkált balettbábokat megbontaná a rémes látvány. Bábulelkükbe ivódna a rettenet, és lassan sorvadni kezdenének hitben, izomban. Már meghaladta a szabályok szabta sebességet. Nem volt előtte forgalom. Bekapcsolta a reflektort. A rivaldafényben, izomtökéletessége tudatában

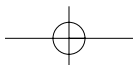

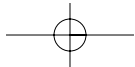

lépett az aszfaltszínpadra Szent Balerin, minden idők legnagyobb szólótáncosa, ki-
nek egy vérző balettcipő az attribútuma. Mintha régi, a szem becsapásához kevés
kockát sorakoztató filmtekerics volna, úgy pergett a jelenés. Szaggatottan, kicsit
barnán, kicsit celluloid szakadtan, de ügyesen tartva a távolságot a százötvennel
száguldó vetítógép előtt... Szent Balerin a legvirtuózabb részeket adta elő a leghí-
resebb táncművekből. Hol A fából faragott királyfiból, hol A csodálatos mandarin-
ból, hol a Hattyúk tavából, hol a Diótörőből, hol a Carmina Buranából, hol
a Tűzmadárból idéztek lábai. Miért incselkedik ez velem? Lassított, de a jelenés
nem tágított. Leállt. A fantom is megállt a fényszóró hatótávolságában. Lepakcsolt
mindent. Sötét lett. Ám a sztrádát szegélyező bokrokból Bartók-, Csajkovszkij-,
Orff- és Sztravinszkij-dallamok törtek elő. Idegesen indított. Levette a távolságit.
A csonkolt fénypásmából Nizsinszkij kéredzkedett elő. A Haldokló hattyút tán-
colta. Minden idők legbravúrosabb mozdulatsora... Nem, nem, nem lehet. Beleta-
posott a gázba. Érezte, hogy valamin átzökken a terepjáró. Nem állt meg. Talán
csak egy úthibán, talán egy sündisznón, talán csak a múltján... A pásmákba ol-
dalról két szerelmes hártvány szárnyú keringett be. Rövid rivaldalétük a szekurit-
üvegen kenődött semmibe. Ott is egymás mellett... Véresen, lábakkal egymást is
érezve kaszálták násztáncból danse macabre-ba csapó valóságuk utolsó reflexmoz-
dulatait. Túl sok a halott ezen a szélvédőn. Mind nagy táncos, mind az éjszaka
királya. Kispriccelt a folyadék. Beindult az ablaktörlőlapát. Újabb művésznemzedé-
kekre várt a csalóka színpadfény és csendestársa – a halálkeménységű üveg.

Ugyanott tért le az aszfaltszalagról, ahol annak idején... Nem tudatosult benne.
Nem kereste a nyomokat, emlékeket, nem lassított. Annak örült, hogy kísérte-
teit megelőzte. Hazamegy. A szülei meghaltak, a házat eladták, mégis látni akarta
az udvart, ahol felnőtt, ahol megtette első botlásait, ahol megkísértette Szent
Vitus, húsz évvel idősebb bátyja lagziján. Az alkonyatban, mikor a téres kertben
felállított katonai sátrakban ropni kezdtek a táncot, először népzenére, aztán lakod-
dalmas egyvelegre, lábába költözött valami érthetetlen késztetés. Táncolnia kellett.
Hiába parancsolt magának megálljt, hiába feszítette meg izmait, inait parancso-
lóan, akarata köddé lett, s ez a köd ráborult tudatára. Ellenben a lába... Mintha
népmesei varázssípra járná. Két napig táncolt, de a forgatagban nem vette észre
senki. Táncolt öregekkel, fiatalokkal, hasonkorúakkal, árnyékával, gereblyével, ka-
pával, hátsó lábra állított kutyával, macskával, szárnyon ragadott kacsával, táncolt
verandán, sátorban, szemétdombon és buditetőn... De egy lagziban mindez nem
feltűnő. Elmaradt hát a csoda. Oda vágyakozott most, az első színpadra, a színpa-
dra, ahol nem volt közönsége, csak a tánc önmagáért valósága...

Lassított az utcában. A motor csöndben duruzsolt. Óvatosan fékezett. Megállt.
Kikapcsolt minden fényt. Mélyeket sóhajtva hátradőlt az ülésel. Letekerte az ab-
lakot. Tágra nyílt lélekkel figyelte az éjszaka zsongásait. Egyenletesen lélegzett.
Átvéve valamiféle kozmikus ritmust, a világmindenség-bölcső lágy ringását. Meg-
várta, míg a házban elcsendesednek, s kihuny az összes, utcára kiömlő tündöklet.

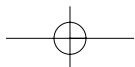

Telihold volt. Hónapok óta nem látta a kikerekedő jinpocakot. A földszínpad rivaldafényét csak ritkán érik tetten a városlakók.

Kicsúszott a fémkaszniból, hogy egy kisebb acéljármű keretei közé üljön. Oda gurult a jól ismert kapuhoz. Lenyomta a kilincset. Engedett. Megnyugodott. A rozsdás nyekkenésre nem válaszolt érces kutyahang. Valami erősen vonzotta befelé. Hajdani megszállottsága bűvkörébe. Benyomta a kiskaput. Benn volt a kertben. A sötétben csak érezte az épületeket. A kontúrokat, a tömegeket. A Hold a kert hátsó traktusát tündéřítette, de ő épp arra készült. Átzümmögött az elektromotor a tornác melletti udvaron. Benyomta az alsó kertre szolgáló rozoga kaput, s ott állt az elhanyagolt hajdan-veteményben, ahol a sors az ő magját is elplántálta. Szekerét ezüstbe vonta a vándorlámpás...

A ribizlibokrok mögöl hirtelen egy vékonydongájú, félmeztelen kamasz lépett elő, s *pas-de-bourrée*-vel közeledett hozzá. Illegett, mint egy delíriumos bohóc. Akárha magát látta volna abban a lagziban, a fékevesztettség napjaiban, Szent Vitus el nem eresztő markában vonaglni. Hiszen ez ő! Nem Nizsinszkij, nem Nurejev! Ez ő személyesen. Három-négy méterre állapodott meg a lidércalak, ahová még elderengett a kerekesszék lámpája. Mintha rudat fogna... Egy teljes feladatsor: *exercices à la barre*. Majd a rudat elengedve egy *demi plie* után magabiztos lábai *grand ronds-de-jambe a terre*-t húztak. Aztán egy *attitude*. Mint mikor a megvadulni készölő ló kaparni kezdi a karám homokját. A körök nyomán porfellegek keltek. Észrevette, hogy a fiú mezítláb van. Kezében véres balettcipő. Szent Balerin – nyelte le a felismerést. *Grand ronds de jambe fouették* következtek, fékevesztett tempóban, minden változatban, aztán mintha forgószéllé csavarodna s elszállni készölne, *tours en l'air*-ekkel kápráztatta a jelenés. Lába sem érte a földet ennek az *égi csikónak*... Az udvar pora tölcserben örvénylett. Hátramentbe kapcsolt. A forgószél követte... Az allegro mozgásvihar székébe lapította. Árny-önmaga mindent bemutatott, amit annak idején *poses complexes* néven tanultak. – Mi-mit akarsz – dadogta szinte önmagának... Miért vagy ennyire tökéletes? A spicced, a tartásaid, a légzésed? Mit akarsz tőlem? Választ nem kapott. Csak a Haldokló hattyú csapott a szemébe. – Még a halálad is tökéletes. Soha nem tudtam így eltáncolni. Az ideám vagy? Az ideám?! E kérdésre félbe maradt a koreográfia. A rövid mozdulatcsöndet egy *petit jeté* törte meg. Aztán a *sissonok* ezer változata. Többször is körbeszökellte a kocsit. Fejét sem fordította a szertelen csikó után, mereven nézett maga elé. Látómezején néha átugrált egy megvadult szellem, akit nem idézett senki, mégis eljött, hogy... Miért is? Végül egy tökéletes mozdulatokkal kivitelezett *adage*-zal *en remontant* homálylott bele a halványan emelkedő kertoldalba.

Egyedül maradt. Tökéletesen egyedül. A holdezüst ráfagyott székvázára. De kitorpte kezeit a karfadermedtségből. Vacogott, hiába volt nyárelő. Zsákjából előkorta rohamásóját, majd addig küzdött, míg kiesett a kocsiból. Ott a tarackos, ga-

zos földön gödröt mélyített, fél lábbal, romlott gerinccel, s egy nejlonzacskót tett bele. A zacskóban balettcipői, melyre rászáradt az utolsó előadás vére...

A sztrádán csak néhány kamion nyomakodott előre. Bekapcsolta a rádiót... Nem bírta elviselni az autó egyedülletet fokozó alapzaját. ...*A hét elején újra üzembe állítják az emberi elme legnagyobb teljesítményét, a THC-t. A kényszerű leállás oka a protonnyalábokat körpályán tartó szupravezető elektromágnesek meghibásodása volt. A szakemberek szerint a javítások utáni újabb tüzetes vizsgálatok szavatolják a THC tökéletes működését. Már semmi akadálya annak, hogy megtaláljuk a 27 kilométeres gyorsítóban a Higgs-bozont, az isteni részecskét... Válogatottunk kínos döntetlent ért el... Holnap napos, száraz idő várható... Kifújta a füstöt... Egyenletesen haladt. Már nem sietett...*

